

Kontrollassistent Pedersen

Af Ib Trøst Hansen, Als. Tidligere Brogaarden. Brohusene Buddum.
4 marts 2003.

Dengang da der endnu var køer på alle gårdene, hørte det sig også til, at deres mælkeydelse blev kontrolleret.

Til det formål var ansat en kontrollassistent. Kontrollassistenten skulle 13 gange om året udtage prøver af mælkeydelsen i de forskellige besætninger.

Indenfor Als mejerikreds var der 2 foreninger med hver sin assistent. Den kreds som vi var med i hed Buddum - Hurup, og kontrollassistenten hed i årene 1926 til 1938 Pedersen.

Pedersen var ikke en hvem som helst.

Til at røgte sit hverv, som kontrollør, medbragte han en stor kasse, som indeholdt hans udstyr blandt andet en centrifuge og en masse glas.

Når malkningen startede kom Pedersen med sine glas og sin bismervægt og kontrollerede og fyldte en prøve fra hver ko i et af sine glas.

Til at transportere udstyret fra sted til sted, havde foreningen udstyret ham med en lille fjedervogn og en lille hest. Så han var selvtransportabel.

Pedersen selv var en rund og trivelig person, og som han tronedede på agestolen iført vadmelstøj med stive manchetter, knækflip og bowlerhat, var han et festligt syn.

Nu kommer Pedersen blev der råbt. Pokkers også at vi sov over i morges. Pedersen kom nemlig uanmeldt. For hvis man på gården havde en mistanke om, at Pedersen var på vej, kunne man godt finde på, at stå en time tidligere op dagen før, så det døgn, der blev kontrolleret, var på 25 timer, hvilket godt kunne pynte lidt i regnskabet.

Den store kasse blev læsset af og sat ind i bryggerset.

Hesten, som hed Peter, kom ind i hestestalden, hvor han blev fodret af.

Inden malkningen kunne der lige blive tid til en kop eftermiddagskaffe, og her høre lidt om, hvad Pedersen havde oplevet siden sidst.

Eller høre om, hvordan det gik med hans opfindelser, for Pedersen var også opfinder, selv om det kun var i det små.

Bl.a. opfandt han en "Pattegrisevågekone".

Pedersens originale model af

"Pattegrisevågekone".

Den fungerede ved, at hvis en so havde fået mange grise, så blev de delt i 2 lige store hold. Det ene hold kom til soen og det andet hold kom i "Pattegrisevågekonen".

Når det hold, som var hos soen, havde drukket mælk, var de blevet tungere end de andre, hvilket udløste en mekanisme som gjorde at de byttede plads.

Pedersen var ungkarl og boede på gårdene, der hvor han kontrollerede.

Det betød kolde senge, eller måske kun en divan at sove på, for boligstandarden var lav dengang. Som det også fremgår af sangen, havde han et problem med sart hud, så han helst skulle vaske sig i regnvand eller andet blødt vand. Men det var ikke håret, som voldte problemer, for han var pilskaldet.

Som det nævnes i sangene, så kom kortene ofte på bordet, når aftensmaden var fortæret, og aftenen gik med hyggeligt kortspil.

For Pedersen, som ikke var nogen ung mand, må det alligevel have været et strengt liv, hvor han aldrig kunne være sig selv.

Da han stoppede, holdt foreningen en stor fest for ham, og i den anledning blev nedenstående sange, som vistnok var forfattet af Carl Juul, sunget.

Da han nåede pensionsalderen, fik han en lille lejlighed i villa Pax. (Er nedrevet.) ”Superbest” har nu parkeringsplads der. og Peter Andersen (Biografen) lavede en speciel knallert med særligt brede hjul til ham. På den trillede han rundt i egnen, og besøgte gamle venner fra tiden som kontrolassistent.

Fig. 1.

Fig. 2.

Redaktionens udsendte medarbejdere har været på udebane for at finde Pedersens originale model af ”Pattegrisevågekongen”.

Vi fandt den på Boldrup Museum. Hvordan Pedersens model er havnet her, fik vi ikke at vide.

Da man i sin tid havde fået modellen indleveret på Boldrup Museum, var der ingen, der kunne forestille sig, hvad apparatet havde været brugt til.

Så der gik et stykke tid inden de havde fået en forklaring til ”genstanden”.

Men vi fandt da ud af hvordan den virkede:

”Pattegrisevågekongen” er opdelt i 2 separate rum, med plads til et halvt kuld pattegrise i hver. En varmelampe i rummene skulle få de små pattegrise til at søge ind.

Det rum, som er tungest, bliver ved hjælp af den snedige konstruktion bl.a. snoretræk, som Pedersen havde udtænkt, lukket for udgang af grisene.

Det andet rum virker så modsat.

Desuden havde han udtænkt et tælleværk, så man kunne følge med i, hvor mange gange de to hold havde diet hos soen.

Man skal forestille sig, at soen har fået et for stort kuld grise til, at den kan die dem alle på en gang.

Pattegrisene deles i 2 hold. Det ene hold placeres hos soen. Det andet hold placeres i det ene af rummene, som hermed bliver tungest og dermed afspærret. Her ligger de så og hygger sig.

Når de diende pattegrise er færdige med at die hos soen, vil de søge ind i deres afdeling for at få varmen. Med deres små maver fulde af mælk vil deres rum blive tungest, og dermed lukke af.

Herefter er der åbnet for det næste hold.

I den ene ende af modellen kan man se tælleværket, med de fineste romertal.

Ideen var jo god nok, og Pedersen brugte mange timer på opfindelsen.

Han fik lavet en prototype, og tilbragte adskillige natstunder bl.a. hos Hans Korsgaard på Hadsundvej, for at overvåge sin opfindelse i praksis.

Det blev vist kun ved denne prototype. Der var for mange mangler, og pattegrisene ville ikke altid følge ”reglerne”.

En anden opfindelse, som opfinder Pedersen ofte bliver forbundet med, er den automatiske kirsebærsten udtager.

Den blev heller ikke den store succes. Den svinede for meget i køkkenet.

Det er disse 2 opfindelser, han altid vil blive forbundet med. Hans opfindelser blev i sin tid altid fulgt med stor opmærksomhed.

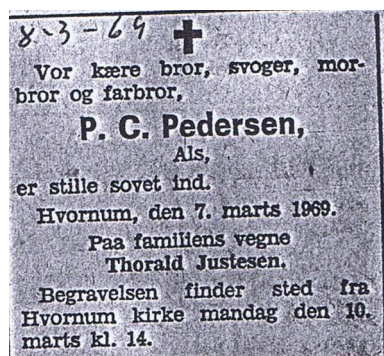
Lokalhistorisk forening er meget interesseret i at få mere information. Måske nogen har en gammel kirsebærsten udtager liggende.

Ifølge sangteksten slår P. C. Pedersen sig ned i Fruerlund, efter han er holdt som kontrolassistent i 1938.

Og Rasmus skal holde ham i foderstand.

Hvor han boede efter ”Villa Pax”, som han flyttede fra i midten af tresserne, ved vi ikke. Måske plejehjemmet.

Han døde i 1969, og blev begravet fra Hvornum kirke.

**Sangene til Pedersens afskedsfest i kontrolforeningen.
En lille Opgørelse fra Regnskabsaarene.
1926 - 1938.**

Mel: Jeg elsker den gamle den vaklende Rønne...

Vi mindes med Smil tit de henfarne Dage
da Pedersen var vor kontrolassistent
og mange maaske vil ham Ønske tilbage
for han har jo trolig Foreningen tjent.

Fra hele kommunen vi er troppet sammen
skønt een eller anden maaske holdt sig væk
Er Herren til stede, men ikke Madammen,
maa Grunden nok ligge hos Formand Kræn Bech?

På kortet vi fik, inviterer han Manden
om konen han nævner end ikke et Ord,
og dog har hun, sikkert, frem for nogen anden,
paa Pedersens Trivsel sat synlige Spor!

Mel: To Drosler sad...

I aften vi holder Fest
Pedersen er Hædersgæst.
I kraft af sin Opfindsomhed
I Fruerlund han slaar sig ned.

Igennem dette lange Sogn,
Pi-Kristjan triller i sin Vogn.
Paa Sædet han sig breder flot,
han kommer sent - men kommer godt.

I Luntetrav i mange Aar,
fra Odde og til Sellegaard,
i sol og Sne den brune gik
og tit et Ræk af Pисken fik.

Tit hvor han sit Paulun opslog
man hented' Holmblads Salmebog,
og hygged sig mod Mørkets hær
ved Lampelys - og Lygteskær!

Nu ofte i en Diskussion,
der vil vi savne hans Person,
paa Vid og Lune, klar Forstand
han sjælden fandt sin Overmand.

Mel: Ved Bov der slog en Kugle...

En Morgenstund naar Natten gaar i Grav, faldera,
der lyder Spandekliv og Træskotrav – faldera
mens Pedersen i Vægten slaar en Klo faldera,
“Vi sov lidt læng te Muen - ja wi gjov,” faldera.

Mens Pedersen paa Vægten kritisk ser - faldera,
“Pas paa en anden gang det ikke sker” - faldera,
for som Kontrol er Pedersen skam striks - faldera,
han taaler ingen Snyderi og Tricks - faldera.

Han kontrollerer i sit Ansigts Sved - faldera,
og Fedtprocenten bliver skrevet ned - faldera,
Saa bliver der en Traven efter Vand – faldera,
der passer til hans fine haarbestand - faldera.

Det skal nok være blødt til Løkkens Fald – faldera,
for Børster pynter ikke paa en Skal – faldera,
Saa for Motion han vanker sig en Tur - faldera,
og efter Middag napper sig en Lur - faldera.

Der kunde skrives meget om vor Ven - faldera,
men nu vil vi holde lidt igen - faldera,
Gid lykken vil dig kaare til sin Mand - faldera,
mens Rasmus holder dig i Foderstand - faldera.